

SAMENVATTING FINANCIËN PROVINCIE OVERIJSEL

1. Financiën op hoofdlijnen

In deze notitie staan de financiën op hoofdlijnen beschreven. De Begroting 2019 vormt hiervoor de basis (zie <http://destaatvan.overijssel.nl>).

Lasten en baten Begroting 2019

In 2019 heeft de begroting van de provincie een omvang van circa € 489,8 miljoen. Dit bedrag wordt uitgegeven aan verschillende kerntaken (zie 2. *Lasten provincie Overijssel 2019-2022*). In de begroting wordt onderscheid gemaakt tussen incidentele en structurele lasten. De begroting is meerjarig op orde: de begroting is sluitend (er is geen tekort) en heeft een meerjarig positief structureel saldo.

De uitgaven (lasten) worden in 2019 voor het grootste deel gedekt uit de inkomsten (baten) in 2019 (circa € 406,3 miljoen). Deze baten bestaan met name uit de uitkering uit het provinciefonds, de motorrijtuigenbelasting, reizigersopbrengsten, rente en dividenden. Het grootste deel van de baten is structureel (zie 3. *Baten provincie Overijssel 2019 – 2022*).

Het overige deel van de lasten wordt in 2019 gedekt uit de reserves (circa € 83,5 miljoen). De totale omvang van de reserves bedraagt op 1 januari 2019 circa € 1,7 miljard (zie [Reserves Begroting 2019](#)). De reserves worden ingezet voor de realisatie van het huidige coalitieakkoord, het investeringsprogramma Kwaliteit van Overijssel, de ontwikkelopgave en overige specifieke doelen (bestemmingsreserves). Daarnaast dienen ze voor het opvangen van risico's die we met de uitvoering van onze activiteiten lopen.

Begroting 2019 – Totale lasten					<i>x € 1 miljoen</i>
	2019	2020	2021	2022	
Structurele lasten	300,6	303,5	302,5	301,2	
Incidentele lasten	189,3	163,3	131,1	69,3	
Totale lasten	489,8	466,9	433,5	370,5	

Begroting 2019 – Beschikbare middelen					<i>x € 1 miljoen</i>
	2019	2020	2021	2022	
Structurele baten	380,6	370,0	364,2	357,2	
Incidentele baten	25,7	24,7	15,4	16,2	
<i>Totale baten</i>	<i>406,3</i>	<i>394,7</i>	<i>379,6</i>	<i>373,4</i>	
Dekking uit gespaard vermogen (reserves)	83,5	83,7	60,5	20,9	
Totaal beschikbare middelen	489,8	478,4	440,1	394,3	

Begroting 2019 – Vrije ruimte per jaar					<i>x € 1 miljoen</i>
	2019	2020	2021	2022	
Saldi conform Begroting 2019		11,5	6,6	23,8	

Budgettair perspectief 2019-2023 (geactualiseerd januari 2019)

De Begroting 2019 liet in de jaarschijven een vrije ruimte zien van respectievelijk € 11,5, € 6,6 en € 23,8 miljoen in de jaren 2020–2022. Het budgettair perspectief is in januari geactualiseerd (zie 4. *Budgettair perspectief*). De totale vrije ruimte voor de volgende coalitieperiode is € 191,3 miljoen. Daarvan is in 2020 € 105,2 miljoen direct inzetbaar vanuit de Algemene reserve. Dat is inclusief de € 60 miljoen die in de huidige coalitieperiode is gereserveerd voor investeringen in de volgende coalitieperiode. De overige ruimte is inzetbaar vanaf de betreffende jaarschijf: respectievelijk € 14,6, € 38,5 en € 33,0 miljoen in de jaren 2021-2023.

Een aantal onzekerheden gaat het perspectief nog beïnvloeden. Voorbeelden zijn de ontwikkelingen rond het provinciefonds en de motorrijtuigenbelasting. Deze worden toegelicht bij 4. *Budgettair perspectief*.

Budgettair perspectief						<i>x € 1 miljoen</i>
	AR*	2019	2020	2021	2022	2023
Nieuw budgettair perspectief	105,2			14,6	38,5	33,0
<i>Waarvan structureel</i>		26,6	11,3	4,5	19,0	18,3
<i>Waarvan incidenteel</i>	105,2	-26,6	-11,3	10,1	19,5	14,7

*AR = Algemene reserve (direct inzetbaar vrije ruimte)

Naast deze vrije ruimte is bij de [Perspectiefnota 2019](#) incidenteel € 150 miljoen en vanaf 2019 € 15 miljoen structureel beschikbaar gesteld voor Kansen voor Overijssel. In februari 2019 ligt in Provinciale Staten besluitvorming voor ten aanzien van vijf regiodeals. Na vaststelling van deze voorstellen is voor *Kansen voor Overijssel* incidenteel nog € 119,5 miljoen beschikbaar, waarvan € 9,25 miljoen is gereserveerd. Ook het structurele budget van € 15 miljoen per jaar is nog vrij inzetbaar.

2. Lasten provincie Overijssel 2019 – 2022

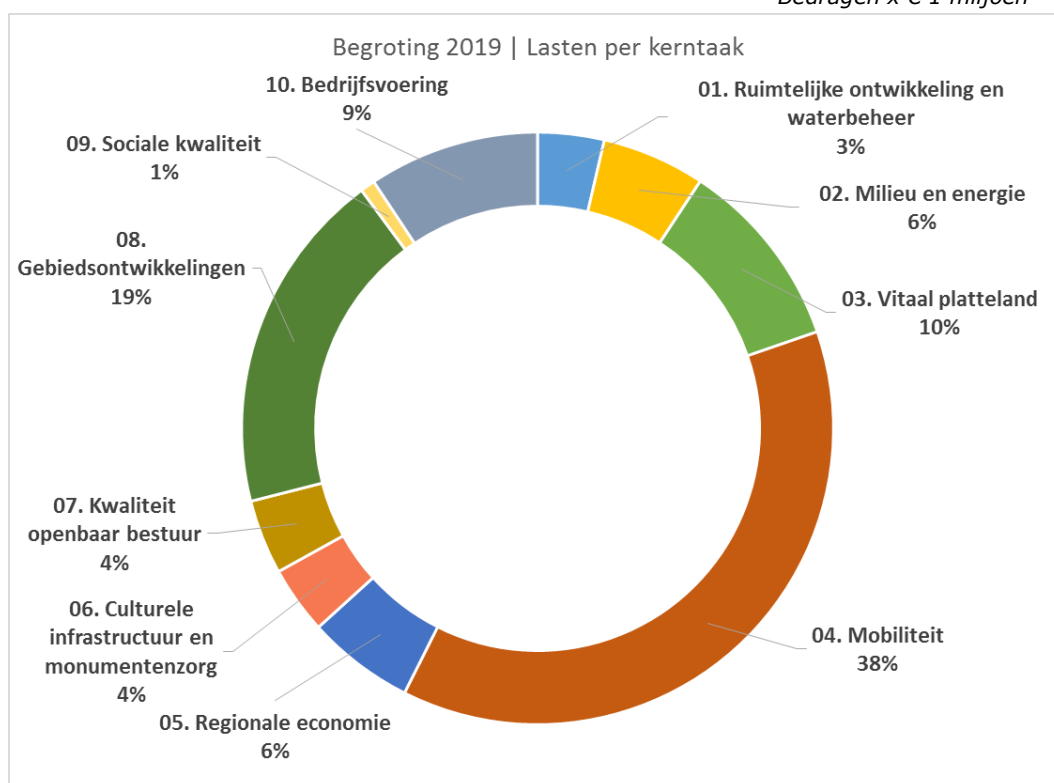
Lasten 2019 – 2022 per kerntaak

Hieronder zijn de lasten in de Begroting 2019 – 2022 uitgesplitst naar de 10 huidige kerntaken. Deze lasten zijn per kerntaak inclusief personeelsgebonden lasten. Het structurele budget voor Kansen voor Overijssel is in onderstaand overzicht apart inzichtelijk gemaakt, omdat het budget nog niet is bestemd. Overige en nog toe te delen lasten bestaan met name uit de afschrijving op het agio (obligatieportefeuille) en het Overijsselse aandeel in een tijdelijke compenserende bijdrage van andere provincies ter aanvulling van de uitkering uit het provinciefonds voor de provincie Zeeland (zoals besloten bij de Perspectiefnota 2019). Het cirkeldiagram geeft inzicht in de verdeling van de lasten per kerntaak in 2019.

Bedragen x € 1 miljoen

Lasten Begroting 2019 - 2022				
	2019	2020	2021	2022
01. Ruimtelijke ontwikkeling en waterbeheer	17,1	9,4	8,8	8,1
02. Milieu en energie	26,6	17,9	20,3	19,5
03. Vitaal platteland	49,2	41,3	39,7	40,4
04. Mobiliteit	177,8	174,5	169,1	168,6
05. Regionale economie	27,6	10,6	8,4	7,1
06. Culturele infrastructuur en monumentenzorg	17,4	16,6	12,2	12,2
07. Kwaliteit openbaar bestuur	19,2	17,0	16,7	16,7
08. Gebiedsontwikkelingen	88,7	111,7	92,4	32,9
09. Sociale kwaliteit	3,8	3,5	3,5	3,5
10. Bedrijfsvoering	44,0	46,6	46,5	46,1
Lasten kerntaken	471,4	449,1	417,7	355,0
20. Structureel budget Kansen voor Overijssel	15,0	15,0	15,0	15,0
20. Overige en nog toe te delen lasten	3,4	2,7	0,9	0,5
Totale lasten	489,8	466,9	433,5	370,5

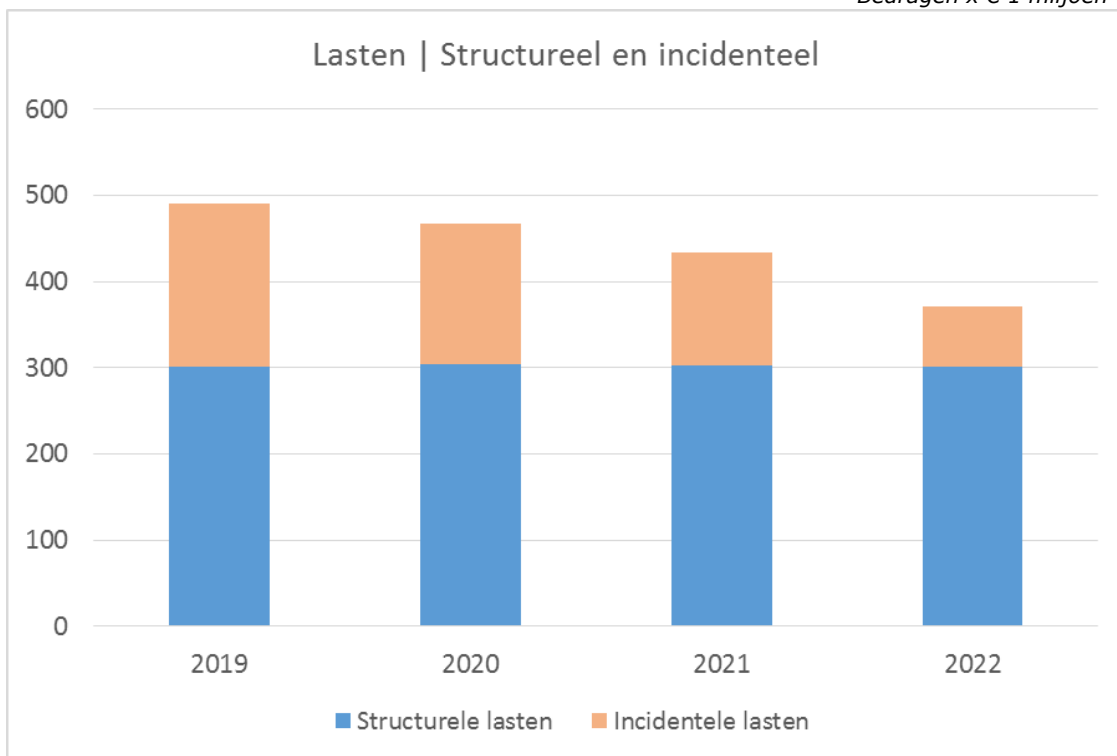
Bedragen x € 1 miljoen

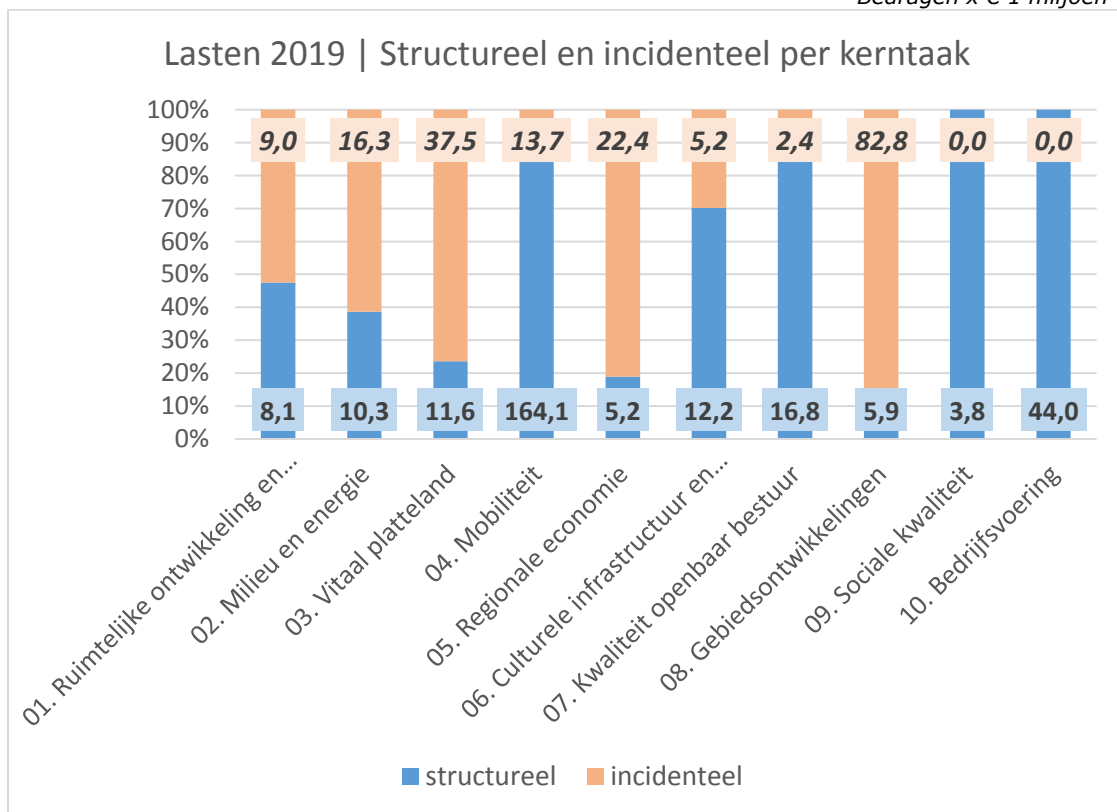
Lasten 2019 – 2022: structureel en incidenteel

In onderstaande staafdiagrammen is de verdeling van de lasten naar structureel en incidenteel opgenomen. De tweede reeks geeft inzicht in de verdeling van de structurele en incidentele lasten 2019 per kerntaak. Naast deze grafieken verwijzen wij u naar de grafieken rond flexibiliteit, zoals deze per kerntaak zijn opgenomen in de Begroting 2019. Deze grafieken zijn per kerntaak te vinden onder de knop 'flexibiliteit' en geven inzicht in de meerjarige verdeling van incidentele / structurele lasten en de mate van flexibiliteit.

Bedragen x € 1 miljoen

Bedragen x € 1 miljoen

3. Baten provincie Overijssel 2019 – 2022

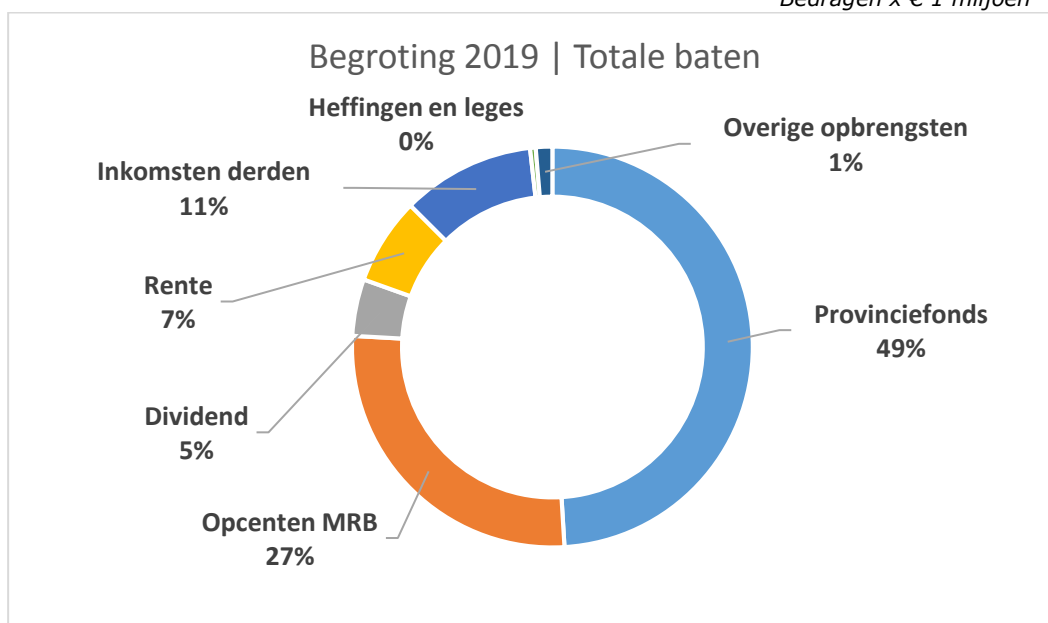
De baten van de provincie bestaan voor circa driekwart uit de uitkering uit het provinciefonds en de opcenten op de motorrijtuigenbelasting. De hieronder opgenomen meerjarige ramingen zijn met name voor deze twee posten onzeker (zie 4. *Budgettaire perspectief*). De aflopende rente-inkomsten zijn vooral te verklaren door de afloop van de obligatieportefeuille. Conform het schatkistbankieren (wet Fido) mag niet worden herbelegd in staatsobligaties en dus worden overtollige liquide middelen tegen de huidige 0% rente gestald bij de Rijks schatkist.

Het grootste deel van de baten zijn structureel. Specifieke uitkeringen en een deel van de dividenden zijn incidenteel.

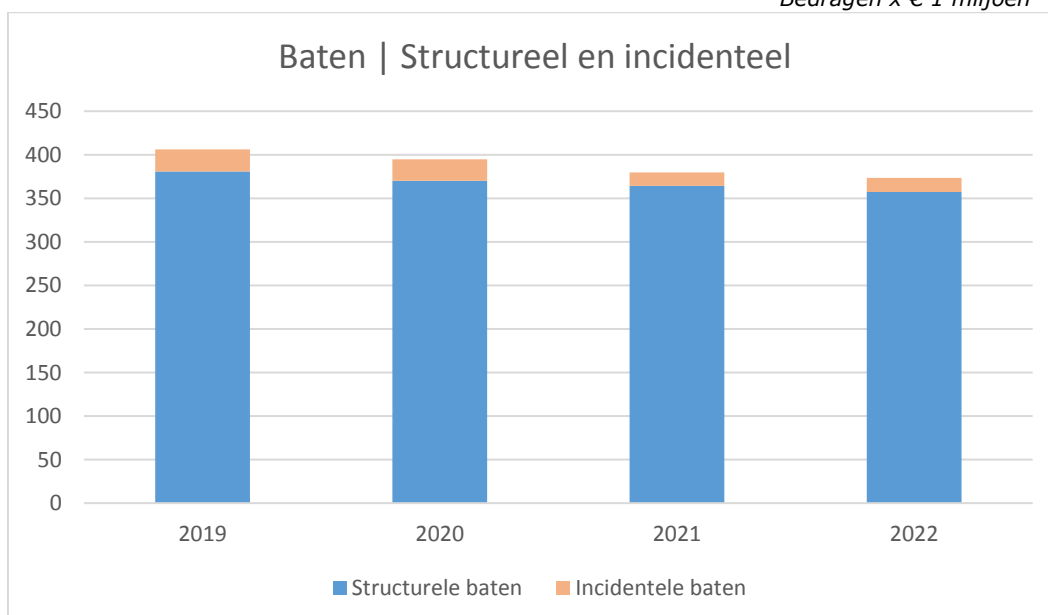
Bedragen x € 1 miljoen

Baten Begroting 2019-2022				
	2019	2020	2021	2022
Provinciefonds	199,2	196,3	187,1	186,3
Opcenten MRB	109,1	109,1	109,1	109,1
Dividend	18,6	18,8	18,8	18,5
Rente	28,5	18,3	12,4	5,9
Inkomsten derden (met name reizigersopbrengsten)	43,6	42,6	42,5	42,5
Heffingen en leges	1,8	1,8	1,8	1,8
Overige opbrengsten	5,4	7,9	7,9	9,2
Totaal baten	406,3	394,7	379,6	373,4

Bedragen x € 1 miljoen

Bedragen x € 1 miljoen

4. Budgettair perspectief

Totaaloverzicht

Hieronder is het geactualiseerde budgettair perspectief opgenomen. Hierin zijn de PS-besluiten die na het vaststellen van de begroting 2019 zijn genomen, en een aantal niet-beïnvloedbare mutaties verwerkt. Deze zijn op de volgende pagina nader toegelicht.

De totaal beschikbare vrije ruimte voor de volgende coalitieperiode is € 191,3 miljoen, waarvan in 2020 € 105,2 miljoen direct inzetbaar is vanuit de Algemene reserve. Dat is inclusief de € 60 miljoen die in de huidige coalitieperiode is gereserveerd voor investeringen in de volgende coalitieperiode. De overige ruimte komt beschikbaar in de jaren na 2020 (€ 14,6 miljoen in 2021, € 38,5 miljoen in 2022 en € 33,0 miljoen in 2023). Er is een aantal PM-posten die de exacte omvang onzeker maken. De mutaties en onzekerheden worden op de volgende pagina geduid.

De komende jaren geeft het budgettair perspectief structureel een positief beeld. Tot en met 2021 neemt het saldo eerst af vanwege de aflopende obligatieportefeuille. In de jaren daarna neemt het saldo weer toe, onder meer vanwege het aflopen van de structurele toevoeging aan de reserve Natuurnetwerk Nederland (zie ook de Perspectiefnota 2019).

Bedragen x € 1 miljoen

Budgettair perspectief Totaal		2019	2020	2021	2022	2023
Saldi conform Begroting 2019	AR* 28,6		11,5	6,6	23,8	23,8
<i>Actualisatie januari 2019</i>						
Niet-beïnvloedbare mutaties	59,0	1,8	4,2	8,0	14,7	9,2
Mutaties vrije ruimte Algemene reserve	17,5	-1,8	-15,7			
Nieuw budgettair perspectief	105,2			14,6	38,5	33,0

*Algemene reserve (direct inzetbaar vrije ruimte)

Budgettair perspectief Structureel		2019	2020	2021	2022	2023
Structurele saldi conform Begroting 2019		25,1	7,4	1,0	8,4	8,4
Niet-beïnvloedbare mutaties		1,6	3,9	3,6	10,6	9,9
Nieuw structureel saldo		26,6	11,3	4,5	19,0	18,3

Budgettair perspectief Incidenteel		2019	2020	2021	2022	2023
Incidentele saldi conform Begroting 2019	AR* 28,6	-25,1	4,1	5,6	15,4	15,4
Niet-beïnvloedbare mutaties	59,0	0,2	0,3	4,5	4,2	-0,7
Nieuw incidenteel saldo exclusief AR	87,6	-24,8	4,5	10,1	19,5	14,7
Mutatie vrije ruimte Algemene Reserve	17,5	-1,8	-15,7			
Nieuw incidenteel saldo	105,2	-26,6	-11,3	10,1	19,5	14,7

*Algemene reserve (direct inzetbaar vrije ruimte)

Toelichting op mutaties en onzekerheden

Een totaaloverzicht van de mutaties t.o.v. het budgettair perspectief bij de Begroting 2019 is hieronder in tabelvorm opgenomen. Het betreft de verwerking van recente besluitvorming na de Begroting 2019 (waarbij de voorgelegde besluitvorming in de PS-vergadering in februari reeds is verwerkt), een aantal autonome ontwikkelingen en een aantal overige, reguliere mutaties.

Autonome ontwikkelingen

- **Omgevingswet:** De implementatie van omgevingswet vraagt veel voorbereiding: onder andere voor nieuwe juridische instrumenten, de gegevenshuishouding en andere manieren van werken. De omvang van de hiermee gepaard gaande kosten is op dit moment nog niet bekend.
- **Wet Open Overheid:** De Wet Open Overheid zal de huidige Wet openbaarheid van bestuur (WOB) gaan vervangen. Dit zal kosten met zich meebrengen die op dit moment worden ingeschat op € 160.000 per jaar voor de komende twaalf jaar. Daar komt voor de eerste vijf jaren naar schatting € 250.000 bij in verband met het op orde brengen van de informatiehuishouding.
- **Provinciefonds:** Via de circulaire van het ministerie van Binnenlandse Zaken worden de ramingen van de uitkeringen uit het Provinciefonds periodiek geactualiseerd. Het gaat daarbij om de Algemene Uitkering (accres) en de decentralisatie-uitkeringen. Vorig jaar is in het kader van het Interbestuurlijk programma het accres verhoogd, zodat provincies ook financieel invulling kunnen geven aan het gezamenlijk oppakken van de maatschappelijke opgaven. De laatste raming van het accres dateert uit de septembercirculaire 2018 en laat een structurele verhoging zien van € 7,6 miljoen vanaf 2020. Deze is in het budgettair perspectief verwerkt. In de jaren daarna lopen de ramingen van het accres verder op tot een verhoging van circa € 20,9 miljoen in 2022. De omvang van het accres is onzeker, daarom wordt de systematiek gecontinueerd om enkel de accresmutaties van het eerstvolgende begrotingsjaar (2020) mee te nemen. Via de trap-op-trap-af systematiek is onze provinciefondsuitkering gekoppeld aan de Rijksuitgaven. In de laatste circulaire van december is aangegeven dat de Rijksuitgaven over 2018 en daarmee de uitkering aan de provincies waarschijnlijk lager zullen uitvallen. Dit wordt pas financieel geïndiceerd in de mei-circulaire 2019. Hiervoor is een PM-post opgenomen in het budgettair perspectief.
- **Motorrijtuigenbelasting:** Op basis van de laatste informatie van de Belastingdienst, zullen de inkomsten uit de opcenten op motorrijtuigenbelasting naar verwachting vanaf 2019 structureel toenemen met € 2,2 miljoen. Meerjarig zijn de inkomsten echter onzeker. In het klimaatakkoord zijn verschillende maatregelen opgenomen die de motorrijtuigenbelasting raken, zoals het stimuleringsbeleid voor elektrische auto's door een vrijstelling voor de motorrijtuigenbelasting. Deze vrijstelling heeft met de verwachte toename van het aantal elektrische auto's ook een (toenemend) structureel negatief effect op onze inkomsten. Deze derving is als PM-post opgenomen.

Overige en reguliere mutaties

- **Actualisering jaarschijf 2022 en 2023 (structureel):** De actualisering van de jaarschijf heeft in 2022 en 2023 een *structureel* positief effect van respectievelijk € 7,0 en € 6,4 miljoen. Dit is voor het grootste deel te verklaren door de afgesproken beëindiging van de structurele toevoeging aan de reserve Natuurnetwerk Nederland. In het Statenvoorstel van de perspectiefnota 2013 is opgenomen dat voor de financiering van de ontwikkelopgave tot en met 2022 een structurele storting zou plaatsvinden, tot een bedrag van € 71 miljoen. Het bedrag zal echter in 2021 al zijn gerealiseerd. De structurele toevoeging eindigt daarmee vanaf 2022.
- **Actualisering jaarschijf 2022 en 2023 (incidenteel):** De actualisering van de jaarschijf heeft in 2022 een *incidenteel* effect van € 4,0. Dit heeft te maken met de verwachte terugbetaling van de IMG lening door de gemeente Enschede. De afdekking voor deze lening binnen de Algemene Financieringsreserve zal in 2022 vrijvallen.
- **Indexeringen:** Voor de indexering van de programmabaten en -lasten wordt uitgegaan van de meest recente inflatieprognose van het Centraal Planbureau voor 2019, het Centraal Economisch Plan (publicatiedatum december 2018). Er is een HICP van 2,4% gepubliceerd. Dat levert vanaf 2020 een structureel negatief effect op van € 4,9 miljoen. Voor de Begroting 2020 zal dit indexpercentage nog worden geactualiseerd.
- **Salarisontwikkelingen:** De cao provincies had een looptijd tot 1 januari 2019. Op dit moment is er nog geen zicht op de (financiële) consequenties van een nieuwe cao voor de komende jaren. Hier is een PM-post voor opgenomen. Bij de Perspectiefnota 2019 zijn de personeelsgebonden lasten wel eenmalig geïndexeerd.
- **Jaarrekening:** Het effect van de jaarrekening is nu nog niet bekend. Hier is een PM-post voor opgenomen.
- **Reguliere mutaties:** Tot slot is er een aantal PM-posten opgenomen ten aanzien van enkele reguliere mutaties, zoals actualisering afschrijvingslasten en overige inkomsten. Ook zal het effect van areaalwijzigingen van onze infrastructuur op de omvang van beheer- en onderhoudskosten nog worden verwerkt.

Bedragen x € 1 miljoen

Structurele niet-beïnvloedbare mutaties	2019	2020	2021	2022	2023
<i>Recente besluitvorming:</i>	-0,2	-0,6	-0,9	-0,9	-1,0
Muziekhuis van het Oosten	-0,2	-0,6	-0,9	-0,9	-0,9
Monitor Overijssel 2018-II	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ombouw provinciale weg N307 Roggebot – Kampen					-0,1
<i>Autonome ontwikkelingen:</i>	1,8	9,4	9,4	9,4	9,4
Omgevingswet	-/- p.m.	-/- p.m.	-/- p.m.	-/- p.m.	-/- p.m.
Wet open overheid	-0,4	-0,4	-0,4	-0,4	-0,4
Meicirculaire Provinciefonds	-/- p.m.	7,6	7,6	7,6	7,6
Opcenten motorrijtuigenbelasting	2,2	2,2	2,2	2,2	2,2
Derving motorrijtuigenbelasting	-/- p.m.	-/- p.m.	-/- p.m.	-/- p.m.	-/- p.m.
<i>Overige mutaties:</i>	0,0	-4,9	-4,9	2,1	1,5
Actualiseren jaarschijf 2022 en toevoegen jaarschijf 2023				7,0	6,4
Indexeringen		-4,9	-4,9	-4,9	-4,9
Salarisontwikkelingen	-/- p.m.	-/- p.m.	-/- p.m.	-/- p.m.	-/- p.m.
Instandhoudingsbijdragen voorzieningen	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
Actualisering investeringskredieten en afschrijvingslasten	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
Actualisering overige inkomsten					
Totaal structurele mutaties	1,6	3,9	3,6	10,6	9,9

Bedragen x € 1 miljoen

Incidentele niet-beïnvloedbare mutaties	AR*	2019	2020	2021	2022	2023
<i>Recente besluitvorming:</i>	-1,0	0,2	0,3	4,5	0,2	0,2
Muziekhuis van het Oosten	-0,2	0,2				
Monitor Overijssel 2018-II	0,7	0,0	0,3	4,5	0,2	0,2
Amendement 'Extra impuls voor De Stadsbeweging'	-1,0					
Amendement 'Circulair bouwen'	-0,5					
Amendement 'Meer ruimte voor onze weidevogels'	-0,2					
Amendement 'Insecten'	-0,1					
Amendement 'Extra impuls Groen-Blauwe diensten'	-0,8					
Amendement 'Culturele infrastructuur en monumentenzorg'	-1,0					
Amendement 'Veilig jezelf kunnen zijn'	-0,5					
Ombouw provinciale weg N307 Roggebot – Kampen	2,5					
Motie ondergronds verkabelen	-/-p.m.					
<i>Overige mutaties:</i>	60,0	0,0	0,0	0,0	4,0	-0,9
Reservering bestuursperiode 2019-2023	60,0					
Actualiseren jaarschijf 2022 en toevoegen jaarschijf 2023					4,0	-0,9
Jaarrekeningresultaat	p.m.					
Rente reserves		p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
Indexeringen		p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
Totaal incidentele mutaties	59,0	0,2	0,3	4,5	4,2	-0,7

*Algemene reserve